

Типизация и климатология на фьона в София за периода 1975–2014 година

Кр. Стоев^{1,2}, Г. Герова²

¹Национален институт по метеорология и хидрология,
Българска академия на науките,
бул. Цариградско шосе 66, 1784 София

²Софийски университет “Св. Климент Охридски”,
Физически факултет, катедра “Метеорология и геофизика”,
бул. Дж. Баучер 5, 1164 София

Abstract. Фьонът е топъл и сух вятър, който духа по подветрената страна на планината. Той е най-известният пример на местна атмосферна циркулация, а също и опасно метеорологично явление. Прогнозирането на опасните явления е изключително важна задача пред краткосрочната прогноза за времето.

Фьонът в България се наблюдава по северните склонове на планините, следствие на нахлуване на топъл въздух от юг и югозапад. Честотата му е най-голяма на север от Витоша и на север от Стара планина. Целта на изследването е да се направи типизация на синоптичните обстановки довели до появата на фьон в централната метеорологична станция в София през периода 1975–2005 година. Направена е климатология на фьона през разглеждания период и е оценен фьонът, като опасно метеорологично явление по скорост на вятъра.

За периода 1975–2014 г. са установени 280 дни с фьонов вятър в София, който са реализирани в 201 синоптични обстановки. Средногодишният брой на дните с фьон е 7 дни. В зависимост от атмосферната циркулация фьоновите обстановки са класифицирани в 4 основни типа. От тях 103 или 51% от случаите с фьон принадлежат към тип I, 48 броя или 24% към тип II, 44 случая или 22% към тип III, и 6 случая или 3% към тип IV. Забелязва се тенденция за намаляване на броя дни с фьон след 1990 година. Средният брой на дните с фьон в София до 1990 година е 8.6 дни, а след 1990 г. – е по-малък 5.9 дни. При 54% от дните с фьон, вятърът е със скорост от 14 до 19 m/s, в 23% скоростта е 20–29 m/s, а в 1% скоростта е над 30 m/s.